د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جريده کې د خپرېدو نېټه: ۱۳۸۲ هـ ش کال د سلواغې د مياشتې (۸)
پرله پسې ګڼه (۸۱۸)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون د توشيح په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئـيس فرمان

گڼه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامـه او د افغـانستان د نجيبو خلکو د نيکمرغۍ په هيله ، نـوی اساسـي قـانون چـې د ۱۳۸۲ هجـري لمريـز کـال د ليـنـدۍ لـه ۲۲ څخه د مرغومې تـر ۱۴ نېټـې پـورې پـه کابل کې د جوړې شوي لويې جرگې لخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مـادو کې د رأيـو پـه اتفـاق تصويب شو، توشيح او انفاذيې اعـلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هيله کوم تـر څـو دغـه اساسي قـانون د اسلام د مبـين ديـن د حکمونـو پـه رعايـت سره دملـي يـووالي د ټينگښت ، د دموکراسـۍ د هدفـونو د تحقـق د مدني ټولنې د جـوړ ولو ، د ټولنيزې اقتصـادي ، اجتمـاعي ، سياسـي او فرهنگي سوکالۍ ، د دولت او دهېواد

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشيح قانون اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاريخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنـــام خـــداوند بـزرگ و بـه آرزوی سعادت مردم نـجيب و صلـح دوسـت افغـانسـتـان، قـانــون اساسی جديـد را کـه توسط لـويه جـرگـهٔ تـاريـخی ۲۲ قــوس الــی ۱۴ جــدی ۱۳۸۲ هجـری شمسـی، مــنعقدهٔ شـهر کـابـل در ۱۲ فصـل و ۱۶۲ مــاده بـه اتفـاق آرا تصــويب گرديـد ، توشيـح و انفـاذ آنرا اعلام می دارم.

از بـارگــاه خداونـد متـعـال اسـتدعا دارم تـــا ايـن قــانون اساسـی بـا رعـايـت احکـام ديـــن مبـيـن اسـلام، تحکـيم وحــدت ملـــی، تـــحقق اهـداف دمــوکراسـی، اعمـار جامعهٔ مدنی، رفـــاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سـياسـی و فـرهنگـی، مــشعل راه دولــت و مـــردم کــشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکــو د لارې ډیــوه شــي ، ســوله ، برابري او ورورولي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمین کړي.

و من الله توفیق

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئیس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د کابل ښار

گـــــردیده، صــــــلح، بــرابـــــری و بــرادری را بـــــین ملــت افغانســـتان تأمین نماید.

و من الله توفیق

حامد کرزی

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هــجری شمســی
شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون فهرست			فهرست قانون اساسی افغانستان		
عنوان	د مادو شمېر	مخ	عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
سریزه		۱	مقدمه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱ مادې)	۳	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
دویم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادې)	۱۰	فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
درېیم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادې)	۲۶	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	۳۶	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادې)	۴۰	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
شپږم فصل: لویه جرګه	(۶ مادې)	۵۵	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	۵۷	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	۶۶	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادې)	۶۹	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادې)	۷۱	فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	۷۲	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	۷۴	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علي سید الانبیاء و المرسلین محمد (ﷺ) و علی آله و اصحابه اجمعین.

سریزه

موږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (ﷻ) پرسپیڅلي ذات په ټینګ ایمان ، د حق تعالي په مشیت پر توکل او د اسلام په سپیڅلي دین پر اعتقاد ؛

■ د تیرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زموږ پر هېواد راغلیو بې شمیره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سربښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستایلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعایت او د بشر دحقوقو نړیوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند (ﷻ) و توکل به مشیت حق تعالی و اعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها ، مبارزات تاریخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک این که افغانستان واحد و یکپارچه به همه اقوام و مردم این سرزمین تعلق دارد ؛

■ با رعایت منشور ملل متحد و با احترام به اعلامیهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلاميې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټينګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاکميت او ځمکنۍ بشپړتيا د ساتنې په منظور؛

■ د خلکو پر اراده او د موکراسۍ ولاړ نظام د تأسيس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعيض او تاوتريخوالي پاکې، پرقانونيت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسي حقوقو او آزاديو د تأمين په منظور؛

■ د هېواد د سياسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پياوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سيدونکيو ته د يو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپيريال د تأمين په منظور؛

■ او بالاخره په نړيواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځای د تثبيت په منظور؛

د هېواد تاريخي، فرهنګي او ټولنيزو واقعيتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکيم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسيس نظام متکی بر اراده مردم و دموکراسی؛

■ به منظور ايجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعيض و خشونت و مبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمين آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقويت بنيادهای سياسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛

■ به منظور تأمين زندگی مرفه و محيط زيست سالم برای همه ساکنان اين سرزمين؛

■ و سرانجام، به منظور تثبيت جايگاه شايستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بين المللی؛

اين قانون اساسی را مطابق به واقعيت های تاريخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضيات عصر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو استازیو له لارې د یو زرو دري سوه دوه اتیا یم لمریز هجري کال د مرغومي د میاشتې په څوارلسمه نیټه د کابل په ښار کې تصویب کړ.

لومړی فصل
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بېلېدونکی اسلامي جمهوري دولت دی.

دوه یمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دین، د اسلام سپېڅلی دین دی.

د نورو ادیانو پیروان د خپل دین په پیروۍ او د خپلو دیني مراسمو په اجرأ کې د قانون د حکمونو په حدودوکې آزاد دي.

درېیمه ماده:
په افغانستان کې هیڅ قانون نشي کولای چې د اسلام دسپېڅلي دین د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

څلورمه ماده:
په افغانستان کې ملي حاکمیت په ملت پورې اړه لري چې په مستقیم ډول

از طریق نمایندگان منتخب خود درلویه جرگهٔ مؤرخ چهاردهم جدی سال یک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجری شمسی در شهر کابل تصویب کردیم.

فصل اول
دولت

مادهٔ اول:
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غیر قابل تجزیه می باشد.

مادهٔ دوم:
دین دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دین مقدس اسلام است.

پیروان سایر ادیان در پیروی از دین و اجرای مراسم دینی شان در حدود احکام قانون آزاد می باشند.

مادهٔ سوم:
در افغانستان هیچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احکام دین مقدس اسلام باشد.

مادهٔ چهارم:
حاکمیت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد که به طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په خپله يا يې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

مستقيم يا توسط نمايندگان خود آن را اعمال مى کند.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعيت ولري.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادى که تابعيت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يى، نورستانى، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوى وساير اقوام مى باشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمهٔ افغان اطلاق مى شود.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

هيچ فرد از افراد ملت از تابعيت افغانستان محروم نمى گردد.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لارې تنظيميږي.

امور مربوط به تابعيت و پناهندگى توسط قانون تنظيم مى گردد.

پنځمه ماده:

د دې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مادهٔ پنجم:

تطبيق احکام اين قانون اساسى و ساير قوانين، دفاع از استقلال، حاکميت ملى و تماميت ارضى و تأمين امنيت و قابليت دفاعى کشور از وظايف اساسى دولت مى باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده:

دولت ، د انساني کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمين، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سيموکې د متوازنې پراختيا او ټولنيز عدالت پر بنسټ ديوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

اوومه ماده:

دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بين الدول معاهدو، د نړيوالو ميثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړيوالې اعلاميې رعايت کوي.

دولت د هر راز تروريستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د توليد او استعمال مخنيوی کوي.

اتمه ماده:

دولت د هېواد خارجي سياست دخپلواکۍ، ملي ګټو او ځمکنۍ بشپړتيا په ساتلو، نه مداخلې، ښه ګاونډيتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظيموي.

مادۀ ششم:

دولت به ايجاد يک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمايت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمين وحدت ملی، برابری بين همه اقوام و قبايل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

مادۀ هفتم:

دولت منشور ملل متحد ، معاهدات بين الدول، ميثاق های بين المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیۀ جهانی حقوق بشر را رعايت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروريستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و توليد و استعمال مسکرات جلوگيری می کند.

مادۀ هشتم:

دولت سياست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تماميت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظيم می نمايد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
کانونه او نوري تر ځمکې لاندې زيرمې او لرغوني آثار د دولت ملکيت دي.

د دولت د ملکيتونو ساتنه او اداره او له طبيعي زيرمو او نورو عامه ملکيتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لارې تنظيمېږي.

مادهٔ نهم:
معادن و ساير منابع زير زمينی و آثار باستانی ملکيت دولت می باشند.

حفاظت و اداره املاک دولت و طرز استفاده درست از منابع طبيعی و ساير املاک عامه توسط قانون تنظيم می گردد.

لسمه ماده:
دولت ، خصوصي پانگې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقانون له حکمونو سره سم هڅوي ، ملاتړيې کوي او مصؤنيت يې تضمينوي.

مادهٔ دهم:
دولت، سرمايه گزاريها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشويق، حمايت و مصؤنيت آنها را تضمين می نمايد.

يوولسمه ماده:
په کورنۍ او بهرنۍ سوداگرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او دخلکو له گټو سره سمې د قانون له لارې تنظيمېږي.

مادهٔ يازدهم:
امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ايجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم ، توسط قانون تنظيم ميگردد.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پيسو نشرول، د هېواد د پولي سياست طرح او تطبيق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحيت دی.

مادهٔ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبيق سياست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحيت بانک مرکزی مـی باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزي بانک د پيسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کميسيون سره مشوره کوي.

ددې بانک تشکيل او د کار ډول د قانون له لارې تنظيمېږي.

ديارلسمه ماده:

دولت د صنايعو د پراختيا، د توليد د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتيا او د کسبگرو د فعاليتونو د ملاتړ لپاره اغيزمن پروگرامونه طرح او تطبيقوي.

څوارلسمه ماده:

دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختيا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنيزو او د ژوند د شرايطو د ښه کولو او د کوچيانو د ميشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبيقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوگنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکيتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبيرونه نيسي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کميسيون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نمايد.

تشکيل و طرز فعاليت اين بانک توسط قانون تنظيم می شود.

مادۀ سيزدهم:

دولت برای انکشاف صنايع، رشد توليد، ارتقای سطح زندگی مردم و حمايت از فعاليتهای پيشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نمايد.

مادۀ چهاردهم:

دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرايط اقتصادی، اجتماعی و معيشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچيان، در حدود بنيه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نمايد.

دولت به منظور تهيۀ مسکن و توزيع ملکيتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسمه ماده:

دولت مکلف دی چې د ځنگلونو او د چاپیریال د خوندي کولو ښه والي لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

مادهٔ پانزدهم:

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

شپاړسمه ماده:

د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يې، نورستاني، پاميري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثريت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يې، نورستاني او يا پاميري ژبو څخه پر يوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دريمه رسمي ژبه ده، د تطبيق ډول يې د قانون له لياري تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبيقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کېږي.

مادهٔ شانزدهم:

از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می نمایند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوهٔ تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه لسمه ماده:
دولت په بيلابيلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده‌کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده:
د هېـــواد د تقـــويم مبدأ د پيغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتـي ادارو د کـار بنسـټ هجـري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له ليارې تنظيمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بيرغ لـه: دريـو تور، سور او زرغـون رنگـه ټوټـو څخه جوړ دی. درې واړه ټـوټـې پـه مسـاوي ډول لـه کيڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هـر رنگ سور د هغـه د اوږدو نيمايي دی چـې پـه منـځ کې يـې د افـغانستان ملـي نښـان ځـای پرځای شوی دی.

دافغانسـتان د دولـت ملـي نښـان لـه سپين رنگي محراب او منبر څخه جوړ دی چـې پـه دوو څنـډو کـې يـې دوه

مادهٔ هفدهم:
دولت برای ارتقـای معـارف در همه سطوح، انکشاف تعليمات دينی، تنظيم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مـراکـــز دينـــی تـدابيـــر لازم اتـخـاذ می نمايد.

مادهٔ هجدهم:
مبدأ تقويم کشـور بـر هجـرت پيغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقويم هجری شمسی می باشد.

روزهـای جمعـه، ۲۸ اسـد و ۸ ثـور تعطيل عمومی است، ساير رخصتی ها توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ نزدهم:
بيـــرق افغانــستان مــرکب اسـت از: ســه قطعــه با رنگهای سياه، سرخ و سـبز کـه بـه صـورت عمـــودی، بـه انـدازه هـای مسـاوی، از چـــپ بـه راسـت، در کنـار هـم واقــع شـده، عـرض هـر رنگ برابـر نصف طـول آن اســت و در وســط آن نشـــان ملـــی افغانستان قرار دارد.

نشـان ملـی افغانسـتان عبـارت از محـراب و منـبر بـه رنگ سـفيد مـی بـاشد که در دو گوشـه آن دو بيرق و

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې يې د لااله الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې يې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاريخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پري راګرځول شوي دي.

له بيرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لياري تنظيمېږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

يوويشتمه ماده:
د افغانستان پايتخت د کابل ښار دی.

دوه يم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجايب

دوه ويشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعيض او امتياز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارينه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجايب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لااله الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشيد در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاريخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بيرق و نشان ملی توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ بيستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بيست و يکم:
پايتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجايب اتباع

مادهٔ بيست و دوم:
هر نوع تبعيض و امتياز بين اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجايب مساوی می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

در ویشتمه ماده:
ژوند د خدای (جل جلاله) بخښنه او د انسان طبیعي حق دی، هیڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادۀ بیست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است، هیچ شخص بدون مجوز قانونی از این حق محروم نمی گردد.

څلیرویشتمه ماده:
آزادي د انسان طبیعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظیمېږي حدودنه لري.

مادۀ بیست و چهارم:
آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم می گردد، حدودی ندارد.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ویشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

مادۀ بیست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

ترهغې چې د باصلاحیته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم علیه ثابت نه شي، بې گناه گڼل کېږي.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ویشتمه ماده:
جرم یو شخصي عمل دی.

مادۀ بیست و ششم:
جرم یک عمل شخصی است.

د متهم تعقیبول، نیول یا توقیفول او پر هغه باندې د جزاء تطبیق بل هیچاته سرایت نه کوي.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق جزا بر او به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ويشتمه ماده:

هيڅ يو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هيڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقيبيدای، نيول کيدای او يا توقيفېدای نه شي.

هيچاته سزا نشي ورکول کيدای مګر، د با صلاحيته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

اته ويشتمه ماده:

د افغانستان هيڅ يو تبعه په جرم باندې د متهم کيدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بين الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هيڅ افغان د تابعيت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه يا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

نهه ويشتمه ماده:

د انسان تعذيب منع دی.

هيڅوک نه شي کولای چې له بل

مادهٔ بيست و هفتم:

هيچ عملی جرم شمرده نمی شود مګر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ ګرديده باشد.

هيچ شخص را نمی توان تعقيب، ګرفتار و يا توقيف نمود مګر بر طبق احکام قانون.

هيچ شخص را نمی توان مجازات نمود مګر به حکم محکمهٔ با صلاحيت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ ګرديده باشد.

مادهٔ بيست و هشتم:

هيچ يک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مګر بر اساس معامله بالمثل و پيمان های بين الدول که افغانستان به آن پيوسته باشد.

هيچ افغان به سلب تابعيت و يا تبعيد در داخل يا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

مادهٔ بيست و نهم:

تعذيب انسان ممنوع است.

هيچ شخص نمی تواند حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخص ځخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړي یا یې د تعذیب امر ورکړي.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

دېرشمه ماده:

له متهم یا بل شخص ځخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وایي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

یودېرشمه ماده:

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دلیرې کولو او یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

مادۀ سی ام:

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمۀ با صلاحیت.

مادۀ سی و یکم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولت په جنايي پېښو کې د بېوزلي متهم لپاره مدافع وکيل ټاکي.

د متهم او د هغه د وکيل تر منځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

د مدافع وکيلانو وظايف او واکونه د قانون له لياري تنظيمېږي.

دوه دېرشمه ماده:
پور د پوروړي د آزادۍ د سلبيدو يا محدودېدو سبب کيداى نشي.

د پور د بيرته اخيستلو لارې چارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

دري دېر شمه ماده:
د افغانستان اتباع د انتخابولو او د انتخابېدلو حق لري.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

څلور دېرشمه ماده:
د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

هر افغان حق لري چې خپل فکر د وينا، ليکنې، انځور او يا نورو وسيلو له لارې، په دې اساسي قانون کې د راغلو حکمونو په

دولت در قضاياى جنايى براى متهم بى بضاعت وکيل مدافع تعيين مى نمايد.

محرميت مکالمات، مراسلات و مخابرات بين متهم و وکيل آن، از هر نوع تعرض مصؤن مى باشد.

وظايف و صلاحيت هاى وکلاى مدافع توسط قانون تنظيم مى گردد.

مادۀ سى و دوم:
مديون بودن شخص موجب سلب يا محدود شدن آزادى وى نمى شود.

طرز و وسايل تحصيل دين توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ سى و سوم:
اتباع افغانستان حق انتخاب كردن و انتخاب شدن را دارا مى باشند.

شرايط و طرز استفاده از اين حق توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ سى و چهارم:
آزادى بيان از تعرض مصؤن است.

هر افغان حق دارد فكر خود را به وسيله گفتار، نوشته، تصوير و يا وسايل ديگر، با رعايت احكام مندرج اين قانون اساسى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رعایت، څرګند کړي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، خپاره او نشر کړي.

د مطبعو، راډيو او تلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حکمونه د قانون له لیارې تنظيمېږي.

پنځه دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او يا معنوي غوښتنو د تأمين لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سياسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دين د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۲- د ګوند تشکيلات او مالي منابع څرګند وي؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکيلات

اظهار نماید.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی ، بپردازد.

احکام مربوط به مطابع، رادیو و تلویزیون، نشر مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ سی و پنجم:
اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمین مقاصد مادی و یا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند ، مطابق به احکام قانون، احزاب سیاسی تشکیل دهند ، مشروط بر اینکه:

۱- مرامنامه و اساسنامهٔ حزب، مناقض احکام دین مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج این قانون اساسی نباشد ؛

۲- تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد ؛

۳- اهداف و تشکیلات نظامی و شبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هدفونه ونه لري؛

۴- له بهرنیو سیاسي گوندونو یا نورو بهرنیو منابعو سره تړلي نه وي؛

د قوم، سیمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د گوند جوړول او فعالیت کول، جواز نه لري.

هغه جمعیت او گوند چې د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي د قانوني موجباتو او باصلاحیتې محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ییزو غوښتنو د تأمین لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

اوه دېرشمه ماده:
د اشخاصو د مخابرې او لیکونو آزادي او محرمیت که په لیکلي ډول وي یا د تیلیفون او تلگراف یا نورو وسیلو له لارې، له تېری څخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او لیکونو د پلټنې حق نه لري، مگر د قانون له حکمونو سره سم.

نظامی نداشته باشد؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود ، بدون موجبات قانونی و حکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

مادهٔ سی و ششم:
اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

مادهٔ سی و هفتم:
آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته د پرشمه ماده:

د شخص استوګنځی له تېري څخه خوندي دی. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي یا يې وپلټي.

د څرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکینۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي یا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کور ته له ننوتو یا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون یې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

مادهٔ سی و هشتم:

مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازهٔ ساکن یا قرار محکمهٔ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازهٔ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

نهه د پرشمه ماده:

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سیمو پرته چې قانون منع کړې وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بیرته راستون شي.

دولت له هېواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

مادهٔ سی ونهم:

هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلويښتمه ماده:
ملکيت له تيري څخه خوندي دی.

هېڅوک د ملکيت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي، مګر د قانون د احکامو په حدودوکې.

د هيچا ملکيت د قانون د حکم او د باصلاحيته محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.

د شخص د ملکيت استملاک يوازې د عامه ګټو د تأمين په مقصد، د مخکيني او عادلانه بدل په ورکولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان يوازې د قانون په حکم کېداي شي.

يوڅلو يښتمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان کې د عقاري مالونو د ملکيت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.
د بهرنيو ملکونو پر سياسي نمايندګيو او پر هغو بين المللي مؤسسو چې افغانستان پکې غړيتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهلم:
ملکيت از تعرض مصؤن است.

هيچ شخص از کسب ملکيت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

ملکيت هيچ شخص، بدون حکم قانون و فيصلهٔ محکمهٔ با صلاحيت مصادره نمی شود.

استملاک ملکيت شخص، تنها به مقصد تأمين منافع عامه، در بدل تعويض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتيش و اعلان دارايی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گيرد.

مادهٔ چهل و يکم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکيت اموال عقاری را ندارند.

اجارهٔ عقار به منظور سرمايه گذاری، مطابق به احکام قانون مجاز می باشد. فروش عقار به نمايندگی های سياسی دول خارجی و به مؤسسات بين المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلویښتمه ماده:
هر افغان مکلف دی د قانون له حکمونو سره سم دولت ته مالیه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عدالت په رعایت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او موسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هر ډول ورکړه شوي مالیه، محصول او عایدات، دولتي واحد حساب ته تحویلېږي.

مادۀ چهل و دوم:
هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

اندازۀ مالیه و محصول و طرز تادیۀ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعیین میگردد.

این حکم در مورد اشخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هر نوع مالیه، محصول و عواید تادیه شده، به حساب واحد دولتی تحویل داده می شود.

درې څلو یښتمه ماده:
زده کړه د افغانستان د ټولو اتباعو حق دی چې د لیسانس تر درجې پورې وړیا د دولت له خوا تأمینېږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کې د متوازن معارف د عامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تأمین لپاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هغو سیموکې چې پرې خبرې کېږي لاره

مادۀ چهل وسوم:
تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجه لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولت مکلف است به منظور تعمیم متوازن معارف در تمام افغانستان، تأمین تعلیمات متوسطۀ اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و زمینه تدریس زبان های مادری را در مناطقی که به آنها تکلم می کنند

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواره کړي.

فراهم کند.

څلور څلويښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده کړو د پراختيا او توازن د ايجاد په منظور، دکوچيانو د زده کړو د ښه والي او په هيوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيق کړي .

مادۀ چهل و چهارم:
دولت مکلف است به منظور ايجاد توازن و انکشاف تعليم براى زنان، بهبود تعليم کوچيان و امحاى بى سوادى در کشور، پروگرامهاى مؤثر طرح و تطبيق نمايد.

پنځه څلويښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دين د حکمونو او ملي فرهنګ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعليمي نصاب طرح او تطبيقوي او دښوونځيو د ديني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوينوي.

مادۀ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعليمى را، بر مبناى احکام دين مقدس اسلام و فرهنگ ملى و مطابق با اصول علمى، طرح و تطبيق مى کند و نصاب مضامين دينى مکاتب را، بر مبناى مذاهب اسلامى موجود در افغانستان، تدوين مى نمايد.

شپږ څلويښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظيفه ده.

مادۀ چهل و ششم:
تأسيس و ادارۀ مؤسسات تعليمات عالى، عمومى و اختصاصى وظيفه دولت است.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده کړو مؤسسې جوړې کړي.

اتباع افغانستان مى توانند به اجازۀ دولت به تأسيس مؤسسات تعليمات عالى، عمومى، اختصاصى و سواد آموزى اقدام نمايند.

دولت کولای شي بهرنيو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

دولت مى تواند تأسيس مؤسسات تعليمات عالى، عمومى و اختصاصى

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمـــومي او اختصاصـــي زده‌کـــړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

را به اشخاص خارجی نیز مطابق به احکام قانون اجازه دهد.

د لـــوړو زده کـــړو پـه دولتـي مؤسسو کې دشاملېدو شرطـونـه او لـه هغـو سره نـورې مربوطې چارې، دقانون له لیارې تنظیمېږي.

شـرایط شمول در مؤسسات تعلیمات عـــالی دولتـــی و ســایر امـــور مــربـــوط بـــه آن، تــوســط قــانون تنظیم میگردد.

اوه څلویښتمه ماده:

دولـــت د عـــلـم ، فـرهنـگ، ادب او هنـر د پـرمختـگ لپـاره اغـیز مـن پروگرامونه طرح کوي.

مادۀ چهل و هفتم:

دولـــت بـــرای پیشرفـــت علـــم، فرهنـگ، ادب و هنـر پـروگرامهای مؤثر طرح می نماید.

دولـت د مؤلـف، مختـرع او کاشـف حقوق تضمینـوي او پـه ټولـو برخـو کې علمي څيړنې هڅوي او ملاتړ يې کوي او د هغو لـه نتیجو څـخه د اغیزمنې ګټې اخیستل د قـانون لـه حکمونو سره سم عاموي.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضـمین مـی نمایـد و تحقیقـات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایـت مـی کنـد و استفادۀ مـؤثر از نتایج آن را، مطابق به احکام قانون، تعمیم می بخشد.

اته څلویښتمه ماده:

کار، د هر افغان حق دي.

مادۀ چهل و هشتم:

کار حق هر افغان است.

دکار د ساعتونو ټاکل، او با معاشه رخصتي، د کار او کارګر حقوق او له هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون له لیارې تنظیمېږي.

تعـــیین ساعات کار، رخصتی با مـــزد، حقـــوق کـــار و کارگـــر و سایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظیم میگردد.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

انتخـاب شـغل و حرفـه، در حـدود احکام قانون، آزاد می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلویښتمه ماده :
د جبري کار تحمیل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساینه تهدید کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پر ماشومانو د کار تحمیل جواز نه لري.

پنځوسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د یوې سالمې ادارې او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځته کیدو لپاره، لازم تدبیرونه ونیسي.

اداره خپل اجراآت په بشپړه بې طرفۍ او د قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتی ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنیت ته له زیان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخې او له هر ډول توپیر څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کیږي.

مادهٔ چهل و نهم:
تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعا ل در حالت جنگ، آفات و سایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال جواز ندارد.

مادهٔ پنجاهم:
دولت مکلف است به منظور ایجاد ادارهٔ سالم و تحقق اصلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراآت خود را با بیطرفی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. این حق جز صدمه به حقوق دیگران و امنیت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهلیت و بدون هیچگونه تبعیض و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذیرفته می شوند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوپنځوسمه ماده:
هر څوک چې له اداري څخه بې موجبه زيانمن شي د تاوان اخيستلو مستحق دی او کولای شي د تاوان د ترلاسه کولو لپاره په محکمه کې دعوا اقامه کړي.

له هغوحالاتو پرته چې قانون ښوولي، دولت نشي کولای د با صلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

مادۀ پنجاه و يکم:
هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه دعوا اقامه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصريح گرديده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمۀ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

دوه پنځوسمه ماده :
دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغيو د مخنيوي او د وړيا علاج وسيلې او روغتيايي آسانتياوي د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتيايي مرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پياوړتيا او د ملي او سيمه ييزو ورزشونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادۀ پنجاه و دوم:
دولت وسايل وقايه و علاج امراض و تسهيلات صحی رايگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمين می نمايد.

دولت تأسيس و توسعه خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشويق و حمايت می کند.

دولت به منظور تقويت تربيت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دري پنځوسمه ماده :
دولت د شهيدانو او مفقودينو له پاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيا ځواکمنۍ او په ټولنه کې د هغوی د

مادۀ پنجاه و سوم:
دولت به منظور تنظيم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهدأ و مفقودين و برای باز

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالې ونډې اخیستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتیایي خدمتونو د تنظیم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبیرونه نیسي.

توانی معلولین و معیوبین و سهم گیری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دولت د متقاعدینو حقوق تضمینوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معیوبینو او معلولینو او بې وسه یتیمانو سره د قانون له حکمونو سره سم لازمې مرستې کوي.

دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معیوبین و معلولین و ایتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده :

کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

مادۀ پنجاه و چهارم:

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد و مورد حمایت دولت قرار دارد.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتیا د تأمین، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپیڅلي دین له احکامو سره د مغایرو رسومو د له منځه وړو لپاره لازم تدبیرونه نیسي.

دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده :

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجیبه ده.

مادۀ پنجاه و پنجم:

دفاع از وطن وجیبۀ تمام اتباع افغانستان است.

د عسکري مکلفیت د دورې د تېرولو شرطونه دقانون له لیارې تنظیمېږي.

شرایط اجرای دورۀ مکلفیت عسکری توسط قانون تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون د حکمونو پيروي، د قوانينو اطاعت او دعامه نظم او امنيت رعايت دافغانستان د ټولو خلکو وجيبه ده.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

اوه پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمينوي. دا کسان د بين المللي حقوقو د قواعدو په حدودوکې د افغانستان د دولت د قوانينو په رعايت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعايت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسيون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسيون ته شکايت وکړي.

کميسيون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قانوني څانګو ته راجع کړي او د هغوی له

مادهٔ پنجاه و ششم:
پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبه تمام مردم افغانستان است.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

مادهٔ پنچاه و هفتم:
دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

مادهٔ پنجاه و هشتم:
دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

ددې کمېسيون جوړښت او د کار ډول يې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

نهه پنځوسمه ماده :
هېڅوک نشي کولای په دي اساسي قانون کې له راغلو آزاديو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکی، ځمکنۍ بشپړتيا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

دريم فصل
جمهور رئيس

شپیتمه ماده :
جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائيه، مقننه او قضائيه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دويم مرستيالان لري.

د جمهوري رياست کانديد د خپلو مرستيالانو نومونه د ځان له کانديدولو سره يو ځای ملت ته اعلاموي.

حقوق آنها مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ پنجاه و نهم:
هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت و وحدت ملی عمل کند.

فصل سوم
رئیس جمهور

مادهٔ شصتم:
رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـيس لـومړی مرسـتيال د جمهور رئـيس د غيـاب، استعفأ او يا مړينې په حالاتوکې ددې اساسي قـانون له مندرجو حکمونو سره سم، کار کوي.

د جمهــــور رئـــــيس د لـومــــــړي مــرسـتـيـــال پـــه غيــاب کــې، دويــم مرستيال د اساسي قـانون لـه مندرجو احکامو سره سم، عمل کوي.

يوشپيتمه ماده :
جمهــور رئــيس د راي ورکوونکيــو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايو لــه لارې په سلـوکې تر پنځـوسو زياتو رايو په ترلاسه کـولو انتخابېږي.

د جمهـور رئـيس وظيفـه تـر انتخابـاتو وروسـتـه د پـنځم کـا ل د غبرګـولي پـه لومړۍ نيټه پای ته رسېږي.

د جمهور رئيس د کار تر پای ته رسېدو د مخـه د نـوي جمهـور رئـيس د ټـاکلو لپـاره انتخابـات، لـه ديرشـو ترشپيتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

کـه چېـرې پـه لـومړي پـړاو کـې لـه کانديدانو څخه يـو هـم ونـه کړای شي چې په سلوکې تـر پنځوسو زيـاتې رايـې ترلاسـه کـړي، انتخابـات د دوهـم ځـل لپاره د انتخابـاتو د نتـايجو د نېټـې تـر اعـلان وروسـتـه د دوو اونيـو پـه اوږدو

معــاون اول رئـيس جمهــور در حالــت غيــاب، اســتعفأ و يــا وفــات رئــيس جمهـور، مطـابق بـه احکـام منـــدرج ايــن قانون اساسی، عمل می کند.

در غـيـــــاب مـــــعاون اول رئــيس جمهــور، معـــاون دوم مطـابـــق بـه احکام منـــدرج ايـــن قـــانون اساسی عمل می کــند.

مادۀ شصت و يکم:
رئيس جمهور بـا کسب اکثريت بيش از پنجـاه فـی صـد آرای رای دهنـدګان از طريــق رأی ګيــری آزاد، عمــومی، سری و مستقيم انتخاب می ګردد.

وظـيـفـــۀ رئـيـــس جــــمهور در اول جوزای سـال پـنـجم بعد از انتخابـات پايان می يـابــد.

انتخابـات بــه منظـور تعيـين رئـيس جمـهور جــديد در خـلال مــدت سی الــی شــصت روز قبـل از پايــان کــار رئـــيس جمهــور برګزار ميګردد.

هــرګــــاه در دور اول هــــيچ يـــک از کــانـديـدان نتــوانـد اکثريت بـيش از پنجـــاه فـــی صــد آرا را بــه دســـت آورد، انتـــــخابات بــرای دور دوم در ظــــرف دو هفـــته از تــاريخ اعـــلام نتــــايج انتـــــخابات بـــرګزار مـــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تر سره کېږي . دا ځل یوازي هغه دوه تنه کاندیدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې یې تر ټولو زیاتي رايي ترلاسه کړي وي.

گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول به دست آورده اند ، شرکت می نمایند .

د انتخاباتو په دویم پړاو کې هغه څوک چې د رایو اکثریت ترلاسه کړي، جمهور رئیس گڼل کېږي.

در دور دوم انتخابات، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند ، رئیس جمهور شناخته می شود .

که چېرې د جمهوري ریاست یو کاندید د رای گیرۍ د لومړي یا دویم پړاو په جریان او یا تر انتخاباتو وروسته او یا د انتخاباتو د نتایجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کیږي.

هرگاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید ، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار میگردد .

دوه شپیتمه ماده :

څوک چې جمهوري ریاست ته کاندید پېږي، باید دلاندنیو شرطونو لرونکی وي:

مادۀ شصت و دوم:

شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می شود ، واجد شرایط ذیل می باشد :

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږېدلی وي او د بل هېواد تابعیت ونه لري؛

۱- تبعۀ افغانستان، مسلمان و متولد از والدین افغان بوده و تابعیت کشور دیگری را نداشته باشد ؛

۲- د کاندیدیدو په ورځ یې عمر تر څلوېښتو کلونو لږ نه وي؛

۲- در روز کاندید شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد ؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

دري شپيتمه ماده :
جمهور رئيس د کار تر پيل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لياري تنظيمېږي، دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسايۍ په لاره

نشده باشد؛

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

مادۀ شصت و سوم:
رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم ميگردد، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمايت کنم. قانون اساسی و ساير قوانين را رعايت و از تطبيق آن مواظبت نمايم.

از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتيبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپیتمه ماده:
جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورى په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورى په تایید دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصمیم نیول؛

۶- د ملي شورى په تایید له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګیو لیږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلویې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورى په تایید د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

افغانستان بکار برم."

مادهٔ شصت و چهارم:
رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱- مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲- تعیین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳- قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متارکه به تائید شورای ملی؛

۵- اتخاذ تصمیم لازم در حالت دفاع از تمامیت ارضی و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تائید شورای ملی؛

۷- دایر نمودن لویه جرگه به استثنای حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم این قانون اساسی؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائید شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹- د ملي شورى او لويې جرګې د غونډو پرانيستل؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۱- د ولسي جرګې په تاييد د وزيرانو، لوى څارنوال، د مرکزى بانک، د ملى امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاکل او د هغوى عزلول او د استعفى منل؛

۱۲- د ولسي جرګې په تاييد د سترې محکمې د رئيس او غړيو ټاکل؛

۱۳- د قانون له حکمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواکونو، پوليسو، د ملى امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاکل، تقاعد ورکول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۴- په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو کې د افغانستان د سياسي نماينده ګيو د مشرانو ټاکل؛

۱۵- په افغانستان کې د بهرنيو سياسي نماينده ګانو د باورليکونو منل؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشېح کول؛

۹- افتتاح اجلاس شوراى ملى و لويه جرگه؛

۱۰- قبول استعفاى معاونين رياست جمهورى؛

۱۱- تعيين وزرا، لوى ثارنوال، رئيس بانک مرکزى، رئيس امنيت ملى و رئيس سره مياشت به تائيد ولسى جرگه و عزل و قبول استعفاى آنها؛

۱۲- تعيين رئيس و اعضاى ستره محکمه به تائيد ولسى جرگه؛

۱۳- تعيين، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قواى مسلح، پوليس و امنيت ملى و مامورين عالى رتبه مطابق به احکام قانون؛

۱۴- تعيين سران نماينده گى هاى سياسى افغانستان نزد دول خارجى و مؤسسات بين المللى؛

۱۵- قبول اعتماد نامه هاى نماينده گان سياسى خارجى در افغانستان؛

۱۶- توشيح قوانين و فرامين تقنينى؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷- د قـانون لـه حکمونـو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قـانون لـه حکمونـو سره سم د جزاګانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قـانون لـه حکمونـو سره سم د مـډالونو، نښـانونـو او افتـخـاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېـواد د اداري سـمون پـه منظـور، د قـانون لـه مخـې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- پـه دې اساسي قـانون کـې نـور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپيتمه ماده:

جـمهـور رئـيس کـولای شـي پـه مـهـمـو ملـي، سياسـي، ټولنيزو او يـا اقـتـصـادي چـارو کـې د افـغـانسـتـان د خلـکو ټـولپوښتنې تـه مـراجـعـه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قـانون د حکمونـو مخالفـه او د هغـه د تعـديل مستلزم نه وي.

شپږ شپيتمه ماده:

جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطـای اعتبـار نامـه بـه غـرض عقد معاهدات بين الدول مطابق بـه احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعـطای مـدالها، نـشانها و الـقـاب افتـخـاری مطابـق بـه احـکام قـانون؛

۲۰- تأسيـس کميسيـون هـا بـه منظـور بهبود ادارهٔ کشـور مطابـق به احـکام قـانون؛

۲۱- سـاير صـلاحيتها و وظـايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادهٔ شصت و پنجم:

رئـيس جمهـور مـی توانـد در مـوضـوعـات مهم مـلـی، سياسی، اجتماعی و يـا اقـتـصـادی بـه آرای عـمـومـی مـردم افـغـانسـتـان مراجعـه نمـايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم:

رئـيـس جـمهور در اعمـا ل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نیسي.

صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی، مصالح علیای مردم افغانستان را رعایت می کند.

جمهور رئیس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکیتونه او شتمنۍ وپلوري او یا یې وبخښي.

رئیس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکیت های دولتی را بفروشد یا اهدا کند.

جمهور رئیس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه‌ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئیس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نماید.

اوه شپیتمه ماده:

د جمهور رئیس د استعفی، عزل، مړینې او یا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظیفې د اجرا مخه نیسي د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس واکونه او وظایف په غاړه اخلي.

مادۀ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل یا وفات رئیس جمهور و یا مریضی صعب العلاج که مانع اجراء وظیفه شود، معاون اول رئیس جمهور صلاحیتها و وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

جمهور رئیس خپله استعفی په خپله ملی شوری ته اعلاموي.

رئیس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نماید.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبیت د هغه طبي هیئت له خوا کېږي چې ستره محکمه یې ټاکي.

تثبیت مریضی صعب العلاج توسط هیئت طبی با صلاحیت که از طرف ستره محکمه تعیین میگردد صورت میگیرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در این حالات در خلال مدت سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رئيس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یوشپیتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید طبق مادهٔ شصت و یکم این قانون اساسی برگزار میگردد.

د جمهور رئيس لومړی مرستيال د لنډ مهاله جمهور رئيس په توگه، د وظيفي د ترسره کولو په موده کې لاندینۍ چارې نشي ترسره کولای:

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل را انجام داده نمی تواند:

۱- د اساسي قانون تعديل؛

۱- تعدیل قانون اساسی؛

۲- د وزيرانو عزل؛

۲- عزل وزرا؛

۳- ټول پوښتنه؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

د جمهور رئيس مرستیالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري رياست ته کاندید کړي.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئيس په غیاب کې د لومړي مرستيال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

اته شپیتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئیس یو مرستيال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرگې په تائید ټاکل کېږي.

مادهٔ شصت و هشتم:

هرگاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـيس او د هغـه د لـومړي مرستيال د يوځـايي مړينـې پـه صورت کـې پـه ترتيـب سره دويـم مرسـتيال، د مشـرانو جرګـې رئـيس د ولسـي جرګـې رئيس د او د بهرنيو چارو وزير يو پـه بل پسي ددې اساسي قـانـون د (اوه شـپيتمې) مـادې لـه حکـم سره سم د جمهور رئيس وظيفې په غاړه اخلي.

در صـورت وفـات همزمـان رئـيس جمهـور و معـاون اول وی، بالترتيـب معـاون دوم، رئـيس مشـرانو جرگـه، رئـيس ولـسی جـرگـه و وزيـر خـارجـه يکـی بعـد ديگـری مطـابق بـه حکـم مندرج مادۀ شصت و هفتم ايـن قـانون اساسـی وظـايف رئـيس جمهور را به عهده ميگيرد.

نهه شپيتمه ماده :

جـمـهــور رئيــس د ملـت او ولسـي جرګــې پــه وړانــدې ددې مــادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

مادۀ شصت و نهم:

رئيس جمهـور در برابر ملت و ولسـی جرگـه مطـابق بـه احکـام ايـن مـاده مسئول می باشد.

پــر جمــهور رئـيس د بشـري ضـد جرمونـو، ملـی خيانـت يـا جنايـت د ارتکـاب تـور لګـول د ولسـي جرګـې د ټولـو غړيـو د دريېمې برخـې لـه خـوا غوښــتل کېــدای شــي. کــه چېــرې داغوښتنه د ولسي جرګې د ټولـو غړيـو له دريو څخه د دوو برخو د رايو له خوا تاييــد شــي، ولســي جرګــه د يــوې مياشتې دننه لويه جرګه دايروي.

اتهـام عليـه رئيس جمهـور بـه ارتکـاب جـرايم ضـد بشـری، خيانـت ملـی يـا جنــايت، از طـرف يـک ثلـث کــل اعضـای ولسـی جرگـه تقـاضــا شـده مــی توانــد. در صــورتيــکه ايـــن تقـاضـــا از طـرف دو ثلـث کـل آرای ولسـی جرگــه تـائيد گـردد، ولسـی جرگـه در خـلال مـدت يـک مـاه لويـه جرگه را داير می نمايد.

کـه لويــه جرګــه منسـوب شـوی اتهـام د ټولـو غړيـو لـه دريو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريـت تصـويب کـړي، جمهـور رئيس لـه وظيفـې څخـه ګوښه او موضـوع ځانګړې محکمې تـه سپارل کيږي. ځانګړې محکمه د ولسی

هـرگـاه لـويـه جـرگـه اتهـام منسوب را بـــه اکثريـــت دو ثلـث آرای کـل اعضــا تصــويب نمايــد، رئيــس جمهــور از وظيفه منفصل و موضوع بـه مــحکمۀ خـاص محـول ميگــردد. محکمـۀ خـاص متشـکل اســت از

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرګې له دریو غړیو، دستري محکمې له دریو غړیو چې لویه جرګه یې ټاکي او د مشرانو جرګې لـه رئیس څخـه جوړیږي، دعـوي د هغـه شخـص لـه خوا چې د لوې جرګې لـه خـوا ټـاکل کېږي، اقـامـه کېږي.

پـه دې حالت کې د دې اساسي قـانون پـه (اوه شـپیتمه) مـاده کـې راغلـي حکمونه تطبیقېږي.

اویا یمه ماده :

د جمهـور رئیـس تنخـوا او لګښـتونه د قانون له لیارې تنظیمېږي.

جمهـور رئیـس د خـدمت د دورې تـر ختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري ریاست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، ګټه اخلي.

څلورم فصل
حکومت

یواویایمه ماده:

حـکومـت لـــه وزیـــرانـــو څـــخـــه جـــوړ دی چـــې د جـــمـــهور رئیـس تـــر ریـاســت لانـــدې کـــار کـــوي. د وزیـرانـو شـمیـر او وظایـف د قـانون لـه لیارې تنظیمېږي.

رئیـس مشـرانـو جـرګه، سـه نفـر از اعضـای ولسـی جـرګه و سـه نفـر از اعضای ستره محکمه به تعیین لویه جـرګه، اقامهٔ دعـوی توسط شخصـی کـه از طـرف لویـه جرګـه تعیـین مـی ګـردد صورت میګیرد.

در ایـن حالـت احکـام منـدرج مـادهٔ شصـت و هفـتم ایـن قـانون اساسـی تطبیق می ګردد.

مادهٔ هفتادم:

معـاش و مصـارف رئـیس جمهـور تـوسط قانون تنظیم می ګردد.

رئـیس جمهـور بعـد از خـتم دوره خـدمت، بـه استثنای حـالت عـزل، برای بقیه مـدت حیات از حقوق مالی دوره ریاسـت جمـهوری مطـابق بـه احـکام قانون مستفید می شود.

فصل چهارم
حکومت

مادهٔ هفتاد و یکم:

حـکومـت مـتشـکل است از وزرا کـه تحـت ریـاسـت رئـیـس جـمـهـور اجـرای وظـیفـه مـی نـمـایـنـد. تـعـداد وزرا و وظایـف شـان تـوسـط قـانـون تـنظـیم مـی ګـردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اویایمه ماده :
څوک چې د وزیر په توگه ټاکل کیږي باید لاندیني شرطونه ولري:

۱- یوازې د افغانستان د تابعیت لرونکی وي.

که چیرې د کوم وزارت کاندید د بل هېواد تابعیت هم ولري ولسي جرگه د هغه د تائید یا رد ، صلاحیت لري؛

۲- لوړ تحصیلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر یې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي.

دري اویایمه ماده :
کېدای شي وزیران د ملي شورى له غړیو او یا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورى غړی د وزیر په توگه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادهٔ هفتاد و دوم:
شخصی که به حیث وزیر تعیین می شود واجد شرایط ذیل می باشد:

۱- تنها حامل تابعیت افغانستان باشد.

هرگاه کاندید وزرات تابعیت کشور دیگری را نیز داشته باشد ، ولسی جرگه صلاحیت تائید و یا رد آنرا دارد ؛

۲- دارای تحصیلات عالی، تجربهٔ کاری و شهرت نیک باشد ؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد ؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادهٔ هفتاد و سوم:
وزرا می توانند از اعضای شورای ملی یا خارج از آن تعیین شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حیث وزیر تعیین شود ، عضویت خود را در شوری از دست میدهد و در عوض

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځاي بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کيږي.

څلور اويايمه ماده :
وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندينۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين د حکمونو حمايت، د اساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر وګڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په ريښتينولۍ سرته رسوم."

پنځه اويايمه ماده :
حکومت لاندينۍ وظيفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانينو د احکامو او د محکمو د قطعي پرېکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه کې د افغانستان د حيثيت او

وی شخص ديگری مطابق به حکم قانون تعيين ميگردد.

مادهٔ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظيفه حلف آتی را به حضور رئيس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را حمايت، قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان را رعايت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تماميت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظايف محوله را صادقانه انجام دهم."

مادهٔ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظايف ذيل می باشد:

۱- تعميل احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين و فيصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تماميت ارضی و صيانت منافع و حيثيت افغانستان در جامعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټېو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټینګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتیبول، د دولت د مالي وضعې تنظیمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنیزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژیکي پرمختیایي پروګرامونو طرح او تطبیق؛

۶- ملي شوری ته د مالي کال په پای کې د سرته رسیدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظیفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو له مخې د حکومت له وظیفو څخه ګڼل شویدي.

شپږ اویایمه ماده :
حکومت د هېواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او دخپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هیڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

بین المللی؛

۳- تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری؛

۴- ترتیب بودجه، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارایی عامه؛

۵- طرح و تطبیق پروگرام های انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۶- ارائه گزارش به شورای ملی در ختم سال مالی درباره امور انجام شده و پروگرام های عمدهٔ سال مالی جدید ؛

۷- انجام سایر وظایفی که به موجب این قانون اساسی و قوانین دیگر از وظایف حکومت دانسته شده است.

مادهٔ هفتاد و ششم:
حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اویایمه ماده :
وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توگه په هغو حدودوکې چې دا اساسي قانون او نور قوانین یې ټاکي، سرته رسوي.

وزیران له خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهور رئیس او ولسي جرگې په وړاندې مسئولیت لري.

اته اویایمه ماده:
که چېرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (یو سلو څلور دېرشمې) مادې په رعایت ځانگړې محکمې ته سپارل کېږي.

نهه اویایمه ماده :
حکومت کولای شي د ولسي جرگې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بیړنۍ اړتیا پر اساس تقنیني فرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقنیني فرمانونه باید د ملي شورى د لومړۍ غونډې ترجوړیدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې

مادهٔ هفتاد و هفتم:
وزرا وظایف خود را به حیث آمرین واحدهای اداری در داخل حدودی که این قانون اساسی و سایر قوانین تعیین می کند ، اجرا می نمایند .

وزرا از وظایف مشخصهٔ خود نزد رئیس جمهور و ولسی جرگه مسئولیت دارند .

مادهٔ هفتاد و هشتم:
هرگاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرایم متهم گردد ، قضیه با رعایت مادهٔ یکصد و سی و چهارم این قانون اساسی به محکمهٔ خاص محول میگردد .

مادهٔ هفتاد و نهم:
حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند .

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود . فرامین تقنینی باید در خلا ل سی روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسهٔ شورای ملی به آن تقدیم شود و در

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ته ورانديږ شي او که د ملي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

صورتی که از طرف شورای ملی رد شود ، از اعتبار ساقط میگردد .

اتيايمه ماده:
وزيران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه ييزو، قومي، مذهبي او گوندي ملحوظاتو گټه واخلي.

مادۀ هشتادم:
وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند .

پنځم فصل
ملي شورى

فصل پنجم
شورای ملی

يواتيايمه ماده :
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت ملي شورى د ستر تقنيني اورگان په توگه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده او د ټول ملت نمايندگي کوي.

مادۀ هشتاد ویکم:
شورای ملی دولت جمهوری اسلامی افغانستان به حیث عالی ترین ارگان تقنینی مظهر ارادۀ مردم آن است و از قاطبۀ ملت نمایندگی می کند .

د شورى هر غړي درايې د ځرگندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او سترې گټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

هر عضو شوری در موقع اظهار رای، مصالح عمومی و منافع علیای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار می دهد .

دوه اتيايمه ماده :
ملي شورى له دوو مجلسونو: ولسي جرگې او مشرانو جرگې څخه جوړه ده.

مادۀ هشتاد و دوم :
شورای ملی متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد .

هيڅوک نشي کولای په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړى وي.

هیچ شخص نمی تواند در یک وقت عضو هر دو مجلس باشد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري اتيايمه ماده:

د ولسي جرګې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

د ولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال د چنګاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتيجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پيل کوي.

د ولسي جرګې د دوري ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشپيتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرګې د غړيو انتخابات کېږي.

د ولسي جرګې د غړيو شمير د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادۀ هشتاد سوم:

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاريخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتايج انتخابات به پايان می رسد و شورای جديد به کار آغاز می نمايد.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پايان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و ساير مسايل مربوط به آن در قانون انتخابات تعيين می گردد.

در قانون انتخابات بايد تدابيری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمايندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمين نمايد و به تناسب نفوس از هر ولايت طور اوسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه وکیلې په ولسي جرګه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

حداقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

څلور اتیایمه ماده :

د مشرانو جرګې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کیږي:

مادهٔ هشتاد و چهارم:

اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعیین می شوند:

۱- د هرې ولایتي جرګې له غړیو څخه یوتن د مربوطې جرګې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۱- از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- د هر ولایت د ولسوالیو د جرګو له غړیو څخه یو تن، د مربوطو جرګو په انتخاب، د دریو کلونو لپاره؛

۲- از جملهٔ اعضای شورا های ولسوالیهای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- پاتې دریمه برخه غړي دمعلولینو او معیوبینو د دوو تنو او کوچیانو د دوو تنو استازیو په ګډون د هېواد له خبیرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل کیږي.

۳- یک ثلث باقی مانده از جملهٔ شخصیت های خبیر و با تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعیین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

جمهور رئیس له دې اشخاصو څخه په سلوکې پنځوس ښځې ټاکي.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعیین می نماید.

هغه شخص چې د مشرانو جرګې د غړي په توګه انتخابیږي په مربوطه جرګه کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضویت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص دیگری مطابق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده :

هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کيږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربيره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړى وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوى نه وي؛

۳- د ولسي جرگې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرگې غړيو د کانديديدو يا ټاکني په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :

د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هشتاد و پنجم:

شخصى که به عضويت شوراى ملى کانديد يا تعيين مى شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل مى باشد:

۱- تبعۀ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشرى، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنى محکوم نشده باشد؛

۳- اعضاى ولسى جرگه سن بيست و پنج سالگى را در روز کانديد شدن و اعضاى مشرانو جرگه سن سى و پنج سالگى را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادۀ هشتاد و ششم:

وثايق انتخاباتى اعضاى شوراى ملى توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اتيايمه ماده :
د ملي شورى له دواړو جرګو څخه هره يوه دکار د دورې په پيل کې له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه د يوې تقنينـي دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توګه، د يوکال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص د ولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هيئت جوړوي.

د اداري هيئت وظيفې د هرې جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې ټاکلي کېږي.

اته اتيايمه ماده:
د ملي شورى له، دواړو جرګو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظايفو د اصولو له مخي کمېسيونونه جوړوي.

نهه اتيايمه ماده :
ولسي جرګه واک لري د غړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، يو ځانګړى کمېسيون وټاکي.

ددې کمېسيون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

مادۀ هشتاد و هفتم :
هر يک از دو مجلس شوراى ملى، در آغاز دورۀ کار، يک نفر از اعضاى خود را به حيث رئيس براى يک دوره تقنينيه و دو نفر را به حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشى و نايب منشى براى مدت يکسال انتخاب مى کند.

اين اشخاص هيئت ادارى ولسى جرگه و مشرانو جرگه را تشکيل مى دهند.

وظايف هيئت ادارى در اصول وظايف داخلى هر مجلس تعيين مى شود.

مادۀ هشتاد و هشتم:
هر يکى از دو مجلس شوراى ملى براى مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظايف داخلى، کميسيون ها تشکيل مى دهد.

مادۀ هشتاد و نهم:
ولسى جرگه صلاحيت د ارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسى و مطالعۀ اعمال حکومت، کميسيون خاص تعيين نمايد.

ترکيب و طرز العمل اين کميسيون در اصول وظايف داخلى ولسى جرگه تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي يمه ماده :
ملي شوری دا لاندې واکونه لري:

۱- د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب، تعديل يا لغو كول؛

۲- د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تكنالوژيكي پرمختيايي پروگرامونو تصويب؛

۳- د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا وركولو اجازه؛

۴- د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو كول؛

۵- د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا له هغو څخه د افغانستان بيلول؛

۶- په دي اساسي قانون كې نور مندرج واكونه.

يونوي يمه ماده :
ولسي جرگه لاندې ځانگړې واكونه لري:

۱- له هر يوه وزير څخه د استيضاح په برخه كې ددې اساسي قانون د دوه نوي يمې مادې له حكم سره سم تصميم نيول؛

مادۀ نودم:
شورای ملی دارای صلاحیتهای ذیل میباشد:

۱- تصویب، تعدیل یا لغو قوانین و یا فرامین تقنینی؛

۲- تصویب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی وتکنالوژیکی؛

۳- تصویب بودجۀ دولتی و اجازه اخذ یا اعطای قرضه؛

۴- ایجاد واحدهای اداری، تعدیل و یا الغای آن؛

۵- تصدیق معاهدات و میثاقهای بین المللی یا فسخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی.

مادۀ نود و یکم:
ولسی جرگه دارای صلاحیتهای اختصاصی ذیل می باشد:

۱- اتخاذ تصمیم در مورد استیضاح از هر یک از وزرا مطابق به حکم مادۀ نود و دوم این قانون اساسی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پرمختيايي پروگرامونو او دولتي بودجې په باب تصميم نيول؛

۲- اتخاذ تصميم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳- ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقرريو تاييد يا ردول؛

۳- تائيد يا رد مقرريها مطابق به احکام اين قانون اساسی؛

دوه نوي يمه ماده :

ولسي جرگه د ټولو غړيو د شلو فيصدو په پيشنهاد کولای شي، له هر يوه وزير څخه استيضاح وکړي.

که ورانديې شوې توضيح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرگه د نه باور د رای موضوع څېړي.

په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر پخو دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرگې د ټولو غړيو د رايو په اکثريت صادرېږي.

مادهٔ نود و دوم:

ولسی جرگه به پيشنهاد بيست فيصد کل اعضا، می تواند از هر يک از وزرا استيضاح به عمل آورد.

هرگاه توضيح ارائه شده قناعت بخش نباشد، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند.

رای عدم اعتماد از وزير بايد صريح، مستقيم و بر اساس دلايل مؤجه باشد. اين رای به اکثريت ارای کل اعضای ولسی جرگه صادر ميگردد.

دري نوي يمه ماده :

د ملي شورى د دواړو جرگو هر يو کمېسيون کولای شي له هر يوه وزير څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي يا ليکلي ځواب ورکړي.

مادهٔ نود و سوم:

هر يک از کميسيونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر يک از وزرا در موضوعا ت معين سوال نمايد.

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی يا تحريری بدهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثلور نوي يمه ماده :

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرګو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي، مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرګنده شوې وي.

که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبې سره موافقه ونه لري کولای شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له درېيوو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې ګڼله کېږي او نافذ يږي.

مادهٔ نود و چهارم :

قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شورای ملی که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگری تصریح گردیده باشد.

در صورتیکه رئیس جمهور با مصوبهٔ شورای ملی موافقه نداشته باشد می تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاریخ تقدیم با ذکر دلایل به ولسی جرگه مسترد نماید. با سپری شدن این مدت و یا در صورتی که ولسی جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، مصوبه توشیح شده محسوب و نافذ میگردد.

پنځه نوي يمه ماده :

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا دشورى د غړيو او دقضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لارې وړاندې کېدای شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پيشنهاد يوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادهٔ نود وپنجم:

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت یا اعضای شوری و در ساحه تنظیم امور قضایی از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته می تواند.

پیشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طرف حکومت صورت میگیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ نوي يمه ماده :
که د قانون د طرحې پیشنهاد پر دولت د نوي تکلیف یا د عایداتو د لږولو لرونکی وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نیول کېږي چې د پیشنهاد په متن کې د جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

اوه نوي يمه ماده :
د حکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرګې ته وړاندې کېږي.

ولسي جرګه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پیشنهاد او د پور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توګه تصویب یا ردوي.

ولسي جرګه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسي جرګه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرګې ته سپاري.

مشرانو جرګه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې د هغه په باره کې تصمیم نیسي.

مادهٔ نود و ششم:
هرگاه پیشنهاد طرح قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیص در عایدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پیشنهاد، مدرک جبران نیز پیش بینی شده باشد.

مادهٔ نود و هفتم:
پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد می کند.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تاخیر اندازد.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعد از تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملـي شـوری د دولـت د هغـو قوانينـو، معاهدو او پرمختيـايي پروگرامونـو پـه باره کې تصميم نيــــولو ته لومړيتوب ورکـوي چـې د حکومـت د وړانـديز پـه بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

که چيرې د قانون د طرحې پيشنهاد لـه دواړو جرگو څخه ديوې د لسو غړيو لـه خوا وشي، پيشنهاد د نوموړې جرگې د يـو پـر پنځمـې برخـې غړيـو تـر تائيـد وروســته د همــاغې جرگــې د کــار پــه فهرست کې نيول کيږي.

اته نوي يمه ماده :

د دولـــت بودجـــه او د حکومـــت پرمـختيـايـــې پروگـــرام د مشـرانـــو جرگـــې لـــه ليـــارې ددې جرگـــې لـــه مشورتـي نظريـي سره يوځـای ولسـي جرگې ته سپارل کيږي.

د ولسي جرگې تصميم د جمهور رئيس تـر توشيح وروستـه، مشـرانو جرگې تـه تر وړاندي کيدو پرته، نافذ گڼل کيږي.

کـه چيـرې د ځينـو عـواملـو لـــه مخـې د مالي کـال تـر پيـل مخکـې بـودجـه تـصويـب نشـي، د نـوې بودجـې تـر تـصويـب پـورې، د تيـر کـال بـودجـه تطبيقيږي.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد حکومـت ایجـاب رسیدگی عاجـل را نماید اولویت می دهد.

هرگـاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفـر از اعضـای یکـی از دو مجلـس صورت گیرد، بعد از تائید یک پنجم اعضـای مجلسی که پیشنهاد بـه آن ارائه شده است، در فهرست کـار آن مجلس داخل میگردد.

مادۀ نود و هشتم:

بـودجـــۀ دولـــت و پروگـــرام انکـشافـــی حکومـــت از طریـــق مشـــرانو جرگـــه تـــوأم بـا نظریـۀ مشـــورتـــی آن بـــه ولســی جرگـه تقدیم می شود.

تـصمیم ولسـی جرگـه بـدون ارائه بـه مـشرانو جرگه بعد از توشیـح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

هـرگاه نـظر بـه عـواملـی تصویـب بـودجـه قبـل از آغـاز سـال مـالی صورت نگیرد، تـا تصویب بودجـه جدیـد، بـودجـۀ سـال گـذشتـه تطبیق میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د مالي کا ل د څلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کا ل د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کا ل د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کا ل د شپږو میاشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

حکومت در خلا ل ربع چهارم سال مالی، بودجهٔ سال آینده را با حساب اجمالی بودجه سال جاری به شورای ملی تقدیم می نماید. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلا ل مدت شش ماه سال آینده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملی تقدیم میگردد.

ولسي جرګه نشي کولای د بودجې تصویب له یوې میاشتې څخه زیات او د هغه پور د اخیستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورځو زیات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند تصویب بودجه را بیش از یکماه و اجازه اخذ و یا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بیش از پانزده روز به تأخیر اندازد.

که چېرې ولسي جرګه په دغه موده کې د پور د اخیستو او ورکولو د پیشنهاد په اړه تصمیم ونه نیسي، پیشنهاد تصویب شوى ګڼل کېږي.

هرگاه ولسی جرگه در این مدت راجع به پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه تصمیم اتخاذ نکند، پیشنهاد تصویب شده محسوب میگردد.

نهه نوي یمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه یا پرمختیایي پروګرام یا له عامه امنیت، دهېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتیا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصویب مخکې پاي ته نشي رسېدلای.

مادهٔ نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجه سالانه یا پروگرام انکشافی یا موضوع مربوط به امنیت عامه، تمامیت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلمه ماده:

کـه چېـرې د ېـوې جـرگـې مصوبـه د بلې جرگې لـه خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړلو لپاره د دواړو جرگو د غړيو لـه خوا په برابر شمير گډ هيئت تاکل کېږي.

مادهٔ صدم:

هرگـاه مصـوبهٔ يـک مجلـس از طـرف مجلـس ديگـر رد شـود، بـرای حـل اخـتلاف هيئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوی از اعضـای هـر دو مجلـس تشکيل می گردد.

د هيئـت پريکـړه د جمهـور رئـيس تـر توشيح وروسته نافذه گڼل کېږي. کـه گډ هيئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوي گڼل کېږي. پـه دې حالـت کـې ولسـي جرگـه کولای شي په خپله ورپسې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيو لـه دريو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريـت تصـويب کړي. دا تصويب بې له دې چې مشرانو جرگې ته وړاندې شي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ گڼل کېږي.

فيصـله هيئـت بعـد از توشـيح رئـيس جمهـور، نافـذ شـمرده ميشـود. در صـورتيـکه هيئـت مخـتلط نتـوانـد اختلاف نـظر را رفـع کنـد، مصـوبـه رد شـده بـه حساب مـی رود. در ايـن حالـت ولسـی جـرگـه مـی تـوانـد در جلسـهٔ بعـدی آنـرا بـا دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب کنـد. ايـن تصـويـب بـدون ارائـه بـه مشرانـو جـرگـه بعد از توشيح رئيس جمـهور نـافذ شمرده می شـود.

يو سلو يوومه ماده :

د ملي شورى هيڅ غړی د هغې رايې يا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا پـه وخـت کـې يـې څرگنـدوي، تـر عـدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

مادهٔ يکصد و يکم:

هيـچ عضـو شـورای ملی بـه علت رای يـا نظريـه ای کـه در هنگـام اجـرای وظيفـه ابـراز مـی دارد مـورد تعقيـب عدلی قرار نمی گيرد.

يوسلو دوه يمه ماده :

که د ملي شورى غړی په يوه جرم متهم شي، مسئول مـامور لـه موضـوع څخـه هغې جرگې ته چې متهم يې غړی دی، خبر ورکوي او متهم تـر عـدلی تعقيب

مادهٔ يکصد و دوم:

هرگـاه عضـو شـورای ملـی بـه جـرمی متهم شـود، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـی کـه متهم عضـو آن اسـت اطلاع مـی دهـد و مـتهم تحـت تعقيـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې راتلای شي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرگې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نوموړې جرگې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصویب آنرا حاصل نماید.

که اتهام د شورى د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازۀ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسۀ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

یوسلو دریېمه ماده :

وزیران کولای شي د ملي شورى له دوو جرگو څخه د هرې یوې په غونډو کې گډون وکړي.

مادۀ یکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

د ملي شورى هره جرگه کولای شي خپلې غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غوښتنه وکړي.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسۀ خود مطالبه کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو څلورمه ماده :
د ملـي شـوری دواړې جرګـې پـه عيـن وخـت کـې، بېـل بېـل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګو ګډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱- کله چې تقنينيه دوره يا کلنۍ غونډه د جمهور رئيس له خوا پرانيستل کېږي؛

۲- په هغه صورت کې چې جمهور رئيس يې ضروري تشخيص کړي؛

د ولسي جرګې رئيس د ملي شوری د ګډو غونډو مشري کوي.

یوسلو پنځمه ماده :
د ملي شوری غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئيس يا لږ تر لږه د ملي شوری لس تنه غړي يې د سري توب پيشنهاد وکړي او جرګه دا پيشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شوری ودانۍ ته ننوزي.

یوسلو شپږمه ماده :
د ملي شوری د هر مجلس نصاب د

مادهٔ یکصدو چهارم:
هر دو مجلس شورای ملی در وقت واحد به صورت جداگانه جلسه می کنند.

جلسات هردو مجلس در موارد ذیل می تواند به طور مشترک دایر شود:

۱- در موقعی که دورهٔ تقنینیه یا اجلاس سالانه از طرف رئیس جمهور افتتاح می گردد؛

۲- در صورتیکه رئیس جمهور ضروری تشخیص دهد؛

رئیس ولسی جرگه، از جلسات مشترک شورای ملی ریاست می نماید.

مادهٔ یکصدوپنجم:
جلسات شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه رئیس مجلس یا حد اقل ده نفر از اعضای شورای ملی، سری بودن آنرا درخواست نمایند و مجلس این درخوست را بپذیرد.

هیچ شخصی نمی تواند عنفاً به مقر شورای ملی داخل شود.

مادهٔ یکصد و ششم:
نصاب هر یک از دو مجلس شورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايو د اخيستو په وخت کې د هرې جرګې د غړيو د اکثريت په حضور بشپړيږي او تصميمونه يې د حاضرو غړيو د رايو په اکثريت نيول کيږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصريح کړې وي.

ملی، هنگام رای گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصامیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

يوسلو اوومه ماده :

ملي شورى په کال کې دوې عادي غونډې دايروي.

مادهٔ یکصد و هفتم:

شورای ملی در هر سال دو اجلاس عادی دایر می کند.

د ملي شورى د دواړو جرګو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهه مياشتې ده. د اړتيا په وخت کې شورى کولاى شي دا موده اوږده کړي.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هر سال نه ماه می باشد. در صورت ایجاب، شوری می تواند این مدت را تمدید کند.

د رخصتيو په ورځو کې د ملي شورى فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايرېداي شي.

جلسات فوق العاده شورای ملی در ایام تعطیل به امر رئیس جمهور دایر شده می تواند.

يوسلو اتمه ماده :

د ملي شورى د غړي د مړينې، استعفى، عزل او يا د داسي معلوليدو او معيوبيدو په صورت کې چې په دايمي توګه د وظيفي د اجراء خنډ شي، د پاتي تقنينيه دورې لپاره د نوي استازي تعيين د قانون له حکمونو سره سم ترسره کيږي.

مادهٔ یکصد و هشتم:

در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شورای ملی و یا معلولیت یا معیوبیتی که به طور دایم مانع اجرای وظیفه گردد، تعیین نماینده جدید برای مدت باقی مانده دورهٔ تقنینیه، مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

د ملي شورى د غړيو د حاضرېدو يا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي

امور مربوط به حضور و غیاب اعضای شورای ملی در اصول وظایف

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

يوسلو نهمه ماده :
د تقنينيه دورې په وروستني يوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورى د کار په فهرست کې نشي نيول کېدلاى.

شپږم فصل
لويه جرگه

يوسلو لسمه ماده :
لويه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دى.

لويه جرگه:

۱- د ملي شورى له غړيو؛

۲- د ولايتونو او ولسواليو د جرگو له رئيسانو جوړېږي؛

وزيران، د سترې محکمې رئيس او غړي او لوى څارنوال کولاى شي د لويې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رايې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

يو سلو يوولسمه ماده:
لويه جرگه په لاندينيو حالاتو کې دايرېږي:

داخلى تنظيم مى گردد.

مادۀ يکصد ونهم:
پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دورۀ تقنينيه در فهرست کار شوراى ملى داخل شده نمى تواند.

فصل ششم
لويه جرگه

مادۀ يکصد و دهم:
لويه جرگه عالى ترين مظهر اراده مردم افغانستان مى باشد.

لويه جرگه متشکل است از:

۱- اعضاى شوراى ملى؛

۲- رؤساى شوراهاى ولايات و ولسواليها؛

وزرا، رئيس و اعضاى ستره محکمه و لوى ثارنوال مى توانند در جلسات لويه جرگه بدون حق راى اشتراک ورزند.

مادۀ يکصد و يازدهم:
لويه جرگه در حالات ذيل داير ميگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د هېواد دخپلواکۍ، ملي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲- ددې اساسي قانون د حکمونو تعديل؛

۳- ددې اساسي قانون د (نهه شپيتمې) مادې له مخې د جمهور رئيس محاکمه کول؛

يوسلو دولسمه ماده:
لويه جرګه په لومړۍ غونډه کې، د غړيو له منځه يو تن د رئيس، يو تن د مرستيال او دوه تنه د منشي او نايب منشي په توګه ټاکي.

يو سلو ديار لسمه ماده :
د لويې جرګې نصاب د رايې اخيستو په وخت کې د غړيو په اکثريت سره بشپړېږي.

د لويې جرګې تصميمونه، له هغو مواردو پرته چې په دې اساسي قانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

يوسلو څوار لسمه ماده :
د لويې جرګې بحثونه علني دي، مګر

۱- اتخاذ تصميم در مورد مسايل مربوط به استقلال، حاکميت ملی، تماميت ارضی و مصالح عليای کشور؛

۲- تعديل احکام اين قانون اساسی؛

۳- محاکمهٔ رئيس جمهور مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و نهم اين قانون اساسی؛

مادهٔ يکصدو دوازدهم:
لويه جرگه در اولين جلسه، از ميان اعضا يک نفر را به حيث رئيس و يک نفر را به حيث معاون و دو نفر را به حيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

مادهٔ يکصد و سيزدهم:
نصاب لويه جرگه هنگام رای دهی، با حضور اکثريت اعضا تکميل ميگردد.

تصاميم لويه جرگه، جز در مواردی که در اين قانون اساسی صريحاً ذکر گرديده، با اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ ميگردد.

مادهٔ يکصد و چهاردهم:
مباحثات لويه جرگه علنی می باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې د غړیو څلورمه برخه یې د سریتوب غوښتنه وکړي او لویه جرګه دا غوښتنه ومني.

یوسلو پنځلسمه ماده :
د لویې جرګې د جریان په وخت کې ددې اساسي قانون (دیوسلویوومې) او (یوسلودویمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړیو په باب تطبیقیږي.

اووم فصل
قضاء

یوسلو شپاړسمه ماده:
قضائیه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائیه قوه له یوې سترې محکمې، د استیناف له محکمو او ابتدائیه محکمو څخه جوړه ده چې تشکیلات او واکونه یې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

ستره محکمه د ستر قضایي اورګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوریت د قضائیه قوې په سرکې ځای لري.

یوسلو اوه لسمه ماده:
ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

ماه یکصد و پانزدهم:
در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصد و یکم و یکصد و دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق میگردد.

فصل هفتم
قضاء

مادهٔ یکصد و شانزدهم:
قوهٔ قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوهٔ قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم میگردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضایی در راس قوهٔ قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

مادهٔ یکصد و هفدهم:
ستره محکمه مرکب است از نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تاييد او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (يوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت، په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توګه ټاکي.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (يوسلو اوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پايه له خپلو وظيفو څخه نه عزلېږي.

يوسلو اتلسمه ماده :

د سترې محکمې غړی بايد لاندېني شرايط ولري:

عضو كه از طرف رئيس جمهور با تائيد ولسی جرگه و با رعايت احكام مندرج فقرۀ آخر مادۀ پنجاهم و مادۀ يكصد و هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

تعيينات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعيين اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

رئيس جمهور يكی از اعضا را به حيث رئيس ستره محكمه تعيين می كند.

اعضای ستره محكمه به استثنای حالت مندرج مادۀ يكصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورۀ خدمت از وظايف شان عزل نمی شوند.

مادۀ يكصد و هجدهم:

عضو ستره محكمه واجد شرايط ذيل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومیت محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي ګوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :

د سترې محکمې غړي د وظیفي تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپیڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد ؛

۲- تبعهٔ افغانستان باشد ؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد ؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد ؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد ؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصد و نزدهم:

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو قوانینو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمین او د قضاء وظیفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم."

نصوص این قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان تأمین نموده، وظیفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجرا نمایم."

یوسلو شلمه ماده :
د قضائیه قوی په صلاحیت کې په ټولو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولت په شمول د حقیقي یا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي یا مدعي علیه په حیث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې په وړاندې اقامه شي.

مادۀ یکصد و بیستم:
صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاویی است که از طرف اشخاص حقیقی یا حکمی، به شمول دولت، به حیث مدعی یا مدعی علیه در پیشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

یوسلو یو ویشتمه ماده :
له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني فرمانونو، بین الدول معاهدو او بین المللي میثاقونو د مطابقت څېړل، د حکومت یا محاکمو په غوښتنه او د هغو تفسیر د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحیت دی.

مادۀ یکصد و بیست و یکم:
بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی، معاهدات بین الدول و میثاق های بین المللی با قانون اساسی و تفسیر آنها بر اساس تقاضای حکومت و یا محاکم، مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

یوسلو دوه ویشتمه ماده :
هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال کې، کومه قضیه یا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحدید شوې د قضائیه قوې له صلاحیت څخه و باسي او بل مقام ته یې وسپاري.

مادۀ یکصد و بیست و دوم:
هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت، قضیه یا ساحه یی را از دایرۀ صلاحیت قوۀ قضائیه به نحوی که در این فصل تحدید شده، خارج بسازد و به مقام دیگر تفویض کند.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

این حکم مانع تشکیل محاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمې، اته اویایمې او یوسلواوه ویشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضیو کې د نظامي محکمو د تشکیل مانع نه گرځي.

د دې ډول محکمو تشکیل او صلاحیت د قانون له لیارې تنظیمېږي.

یوسلو در ویشتمه ماده :
ددې اساسي قانون د حکمونو په رعایت، د محکمو په تشکیل، صلاحیت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضیانو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

یوسلو څلیر ویشتمه ماده:
د قضائیه قوې د مامورینو او نورو اداري کارکوونکیو په برخه کې، د دولت د مامورینو او نورو اداري کار کوونکیو د مربوطو قوانینو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات او مکافات یې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:
د قضائیه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتیبېږي او د دولت د بودجې د یوې

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمیگردد.

تشکیل و صلاحیت این نوع محاکم توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ یکصد و بیست و سوم:
با رعایت احکام این قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکیل، صلاحیت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ یکصد و بیست و چهارم:
در مورد مامورین و سایر کارکنان اداری قوهٔ قضائیه، احکام قوانین مربوط به مامورین و سایر کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

مادهٔ یکصد و بیست و پنجم:
بودجهٔ قوهٔ قضائیه به مشورهٔ حکومت از طرف ستره محکمه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.

د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دى.

يوسلو شپږ ويشتمه ماده :
د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پاى ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

يو سلو اوه ويشتمه ماده:
که چېرې د ولسي جرګې تر دريمې برخې زيات غړي، د سترې محکمې د رئيس يا غړيو محاکمه، د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کيږي.

د محکمې تشکيل او د محاکمې طرز العمل د قانون په وسيله تنظيمېږي.

دولت، توسط حکومت به شوراى ملی تقديم می شود.

تطبيق بودجهٔ قوهٔ قضائيه از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

مادهٔ يکصد و بيست و ششم:
اعضاى ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت براى بقيه مدت حيات از حقوق مالى دورهٔ خدمت مستفيد مى شوند مشروط به اينکه به مشاغل دولتى و سياسى اشتغال نورزند.

مادهٔ يکصد و بيست و هفتم:
هرگاه بيش از يک ثلث اعضاى ولسى جرگه، محاکمه رئيس يا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشى از اجراى وظيفه يا ارتکاب جنايت تقاضا نمايند و ولسى جرگه اين تقاضا را با اکثريت دو ثلث کل اعضا تصويب کند، متهم از وظيفه عزل و موضوع به محکمهٔ خاص محول ميگردد.

تشکيل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اته ويشتمه ماده :
د افغانستان په محكمو كې محاكمه په علني ډول دايرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حكمونو سره سم په هغې كې ګډون وكړي.

محكمه كولاى شي، په داسي حالاتو كې چې په قانون كې څرګند شوي يا د محاكمي سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دايرې كړي خو د حكم اعلان بايد علني وي.

يو سلو نهه ويشتمه ماده:
محكمه مكلفه ده د خپل صادر كړي حكم اسباب په فيصله كې ذكر كړي.

د محكمو د ټولو قطعي فيصلو عملي كول واجب دي خو د شخص د مرګ د حكم په حالت كې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يوسلو دېرشمه ماده:
محكمې ترغور لاندې قضاياوو كې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حكمونه تطبيقوي.

كه د غور لاندې قضاياوو له جملي څخه د كومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو كې حكم موجود نه وي، محكمه د حنفي فقهې د

مادۀ يكصد و بيست و هشتم:
در محاكم افغانستان، محاكمه به صورت علنی داير می گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احكام قانون در آن حضور يابد.

محكمه می تواند در حالاتی كه در قانون تصريح گرديده، يا سری بودن محاكمه ضروری تشخيص گردد، جلسات سری داير كند ولی اعلام حكم بايد به هر حا ل علنی باشد.

مادۀ يكصد و بيست و نهم:
محكمه مكلف است اسباب حكمی را كه صادر می نمايد، در فيصله ذكر كند.

تمام فيصله های قطعی محاكم واجب التعميل است مگر در حالت حكم به مرگ شخص كه مشروط به منظوری رئيس جمهور می باشد.

مادۀ يكصد و سی ام:
محاكم در قضايای مورد رسيدگی، احكام اين قانون اساسی و ساير قوانين را تطبيق می كنند.

هرگاه برای قضيه يی از قضايای مورد رسيدگی، در قانون اساسی و ساير قوانين حكمی موجود نباشد محاكم به پيروی از

(c) ketabton.com: The Digital Library

احــکامو لـه مخي او پـه هغـو حـدودو کـې دننــه چــې دې اساســي قانــون ټاکلي، قضيه پــه داسـي ډول حـل او فصل کوي چې عـدالـت پـه ډېـره ښـه توګه تأمين کړي.

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی کـه ایـن قـانون اساسی وضـع نمـوده، قضـیه را بـه نحـوی حـل و فصـل مـی نمایند کـه عـدالت را بـه بهتـرین وجـه تأمین نماید.

يوسلو يو دېرشمه ماده :

محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالـو پـورې مربوطـو قضـاياووکې د تشـيع د مـذهب حکمونـه د قـانون لـه احکامو سره سم تطبيقوي.

مادهٔ یکصدو سی و یکم:

محـاکـم برای اهل تشیع، در قضـایای مــربــوط بـه احـوا ل شخصـیه، احکـام مذهب تشیع را مطابق به احکام قانون تطبیق می نمایند.

پــه نـــورو دعـــوو کـې هـم کـه پـه دې اســاســي قــانون يـا نـــورو قـــوانيـنـو کې حکم مـوجـود نـه وي، محکمې قضيه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

در ســایــر دعــاوی نیـز اگـر در ایـن قـانون اساسی و قـوانین دیگر حکمـی موجـود نباشـد، محـاکم قضـیه را مطـابق بـه احکـام ایـن مـذهب حـل و فصل می نمایند.

يوسلو دوه دېرشمه ماده :

قــاضيـــان د ســـترې محکمــې پـــه پيشـــنهاد او د جمهـــور رئـــيس پـــه مـنظورۍ ټاکل کېږي.

مادهٔ یکصد و سی و دوم:

قــضـــات بـــه پیشـنهـــاد ستـــره محـکمــه و منظـوری رئـیس جمهـور تعیین می گردند.

د قاضـيانو مقـرري، تبـديلي، ترفيـع مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونـو سـره سـم د سـترې محکمـې صلاحيت دی.

تقـــرر، تبـــدل، تـــرفیع، مؤاخـذه و پیشـنهاد تقاعـد قضـات مطـابق بـه احکـــام قـــانون از صـــلاحیت ســـتره محکمه می باشد.

سـتره محکمــه د اجرايــي او قضــايي چارو د ښه تنظيم او د لاژمـو اصلاحاتو د تــأمين لپــاره، د قضــائيه قــوې،

ستره محکمه به منظـور تنظیم بهتـر امــور اجرایــی و قضایـــی و تـــأمین اصلاحات لازم، آمریت عمومی اداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اداري آمریت تأسیسوي.

قوۀ قضائیه را تأسیس می نماید.

یوسلو دري د یرشمه ماده :

کــه قاضــي د جنایــت پــه ارتــکاب متهـم شـي، ستره محکمه د قانون له حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي، که ستره محکمه دده د دفاع تر اوریـدو وروسـته اتهـام وارد وبـولي، جمهـور رئـیس تـه یې د عـزل پیشـنهاد کــوي د جمهــور رئــیس لــه منظــورۍ وروســته مــتهم قاضــي لــه وظیفــې ثـــــخه عـزل او د قـانون لـه حکمونـو سره سم جزا ورکول کیږي.

مادۀ یکصد و سی و سوم:

هرگاه قاضی به ارتکاب جنایت مـتهم شود، ستره محکمه مطابق به احکام قــانون بــه حالــت قاضــی رســیدگی نمـوده، پـس از اسـتماع دفـاع او، در صورتیکه ستره محکمه اتهام را وارد بدانـد پیشـنهاد عـزلش را بـه رئـیس جمهور تقدیم و با منظوری آن از طرف رئیس جمهور، قاضی مـتهم از وظیفه معــزول و مطــابق بــه احکــام قــانون مجازات می شود.

یوسلو ثلور د یرشمه ماده:

دجـرمـونـــو کـشــف د پـولیـــس پـه وســیله او دجرمونــو تحقیــق او پــه محکمـه کـې پـر مـتهم بانـدي د دعـوا اقامـه دڅارنوالۍ له خوا، د قـانون لـه احکامو سره سم کېږي.

مادۀ یکصد و سی چهارم:

کــشـــف جــرایم، توســط پــولیس و تـحقیــق جــرایــم و اقــامــۀ دعــوا عــلیـــه متهـــم در مـحـکـمـــه، از طــرف څـارنوالی مطـابق بـه احکـام قانون صورت میگیرد.

څارنوالي د اجرائیه قـوې برخـه ده او پـه خپلو اجراآتو کې استقلال لري.

څــارنوالی جــزء قــوۀ اجرائیــه و در اجـراآت خـود مسـتقل مـی باشد.

د څـارنوالۍ تشـکیل، صـلاحیت او د اجراآتــو څــرنګــوالــی د قانــون لــه لـیــاري تـنظیـمیږي.

تــشـکیـــل، صـــلاحیت و طـــرز فـعــالــیت څــارنــوالـــی تــوســط قــانون تنظیم میگردد.

د وسله والو ځواکونو، پولیسو او دملي امنیت کارکوونکیو د وظیفوي جرمونو کشـف او تحقیـق د خـاص قـانون لـه

کشــف و تحقیــق جــرایم وظیفــوی منســوبین قــوای مســلح، پــولیس و مــوظفین امنیـت ملـی، توسـط قـانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

لياري تنظيمېږي.

يوسلو پنځه دېرشمه ماده:
که د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي و نه پوهېږي، د قضيې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبروکولو حق دترجمان په وسيله ورته تأمينېږي.

اتم فصل
اداره

يوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوريت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظيمېږي.

مرکزي اداره پرځينو اداري واحدونو ويشل کېږي چې د هرې يوې په سرکې يو وزير وي.

دمحلي اداري واحد ولايت دی. د ولايتونو او مربوطه ادارو شمير، ساحه، برخې او تشکيلات د نفوسو دشمير، ټولنيزې او اقتصادي وضعې او جغرافيايي موقعيت پر اساس دقانون له لياري تنظيمېږي.

خاص تنظيم می گردد.

مادۀ يکصد و سی و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گيرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضيه و صحبت در محکمه به زبان مادری، توسط ترجمان برايش تأمين ميگردد.

فصل هشتم
اداره

مادۀ يکصدوسی وششم :
ادارۀ جمهوری اسلامی افغانستان براساس واحدهای ادارۀ مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظيم ميگردد.

ادارۀ مرکزی به يک عده واحدهای اداری منقسم ميگردد که در رأس هر کدام يک نفر وزير قرار دارد.

واحد ادارۀ محلی، ولايت است. تعداد، ساحه، اجزا و تشکيلات ولايات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعيت جغرافيايی توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو اوه د یرشمه ماده:
حکومت د مرکزیت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنیزو او فرهنګي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختګ کې د خلکو د لا زیاتې ونډې اخیستو په منظور، لازم صلاحیتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

مادهٔ یکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزیت به منظور تسریع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گیری هر چه بیشتر مردم در انکشاف حیات ملی، صلاحیتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به ادارهٔ محلی تفویض می نماید.

یوسلو اته د یرشمه ماده:
په هر ولایت کې یوه ولایتي جرګه جوړېږي.

د ولایتی جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقیمو ټاکنو له مخې د ولایت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږی.

ولایتي جرګه له خپلو غړیو څخه یو تن د رئیس په توګه ټاکي.

مادهٔ یکصد و سی وهشتم:
در هر ولایت یک شورای ولایتی تشکیل می شود.

اعضای شورای ولایتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقیم از طرف ساکنین ولایت برای مدت چهارسال انتخاب میگردند.

شورای ولایتی یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس انتخاب می نماید.

یوسلو نهه د یرشمه ماده:
ولایتي جرګه د دولت د پرمختیایي هدفونو په تأمین او د ولایت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانینوکې څرګنده شوې، برخه اخلي اوپه ولایت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولایتي جرګه خپلې وظیفې د محلي

مادهٔ یکصد و سی ونهم:
شورای ولایتی در تأمین اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولایت به نحوی که در قوانین تصریح می گردد سهم گرفته و در مسایل مربوط به ولایت مشوره می دهد.

شورای ولایتی وظایف خود را با

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري په مرسته سرته رسوي.

يوسلو څلو يښتمه ماده:
د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جوړېږي.

ددې جرگو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د سيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

په محلي جرگو کې د کوچيانو گډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:
د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيلېږي.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

په ښارواليو پورې مربوطې چارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:
دولت ددې اساسي قانون د

همکاری ادارهٔ محلی اجرا می نماید.

مادهٔ یکصد و چهلم:
برای تنظیم امور و تأمین اشتراک فعال مردم در ادارهٔ محلی، در ولسوالی ها و قریه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکیل می گردند.

اعضای این شوراها از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

سهم گیری کوچیان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصد و چهل و یکم:
برای ادارهٔ امور شهری، شاروالی تشکیل می شود.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظیم میگردند.

مادهٔ یکصد و چهل و دوم:
دولت به مقصد تعمیل احکام

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمونــو د تعــميل او د منــدرجو ارزښتونو د تــأميــن لپــاره لازمــي اداري جوړوي.

و تــأميــن ارزشهــای منــدرج ايــن قــانــون اســاسی، ادارات لازم را تشکيل می نمايد.

نهم فصل
اضطراري حالت

فصل نهم
حالت اضطرار

يوسلو دري څلويښتمه ماده:
کـه د جګـړې، د جګـړې دخطـر، وخـيم اغتشـاش او طبيعـي آفـاتو او يـا ورتـه حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند ساتنه پـه هغـه طريقـه چې پـه اساسـي قانون کې ټاکل شوې، ناشوني وګرځي د جمهور رئيس له خوا د ملي شورى په تائيد د هېواد په ټولو او يا ځينې برخو کې اضطراري حالت اعلانېږي.

کـه اضـطراري حالـت تـر دوو مياشـتو زيـات دوام ومـومي، د اوږدولـو لپـاره يې د ملي شورى موافقه شرط ده.

مادهٔ يکصد و چهل و سوم:
هرگـاه بـه علـت جنـگ، خطـر جنـگ، اغتشـاش وخـيم، آفـات طبيعـی و يـا حالت مماثل، حفظ استقلال و حيـات ملی از مجرايی کـه در قانـون اساسی تعيين شده، ناممکـن گـردد، حـالـت اضـطرار از طـرف رئـيس جمهــور بـا تائيد شورای ملی در تمـام يا بعضی از سـاحـات کشـور اعلان می شود.

هرگـاه حالـت اضطرار بيش از دو مـاه دوام نمايد، بـرای تمديـد آن، موافقت شورای ملی شرط است.

يوسلو څلورڅلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئـيس کـولای شي د ملـي شـورى او د سـترې محکمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورى ځينې صلاحيتونه حکومت ته انتقال کړي.

مادهٔ يکصد و چهل و چهارم:
در حــالــت اضــطرار رئـيس جمـهــور می توانـد بـه مشـورهٔ رؤسـای شورای ملــی و ســتره محـکمــه، بعضــی از صـلاحيت هـای شــورای ملـی را بـه حکومت انتـقال دهد.

يوسلو پنځه څلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئيس کولای شي چې د ملي شورى او دسترې

مادهٔ يکصد و چهل و پنجم:
در حــالت اضطرار، رئيس جمهور می تــواند بعد از تائيد روسای شــورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمې د رئیسانو تر تائید وروسته د اساسي قانون لاندېنی حکمونه وځنډوي او یا قیود پرې ولګوي:

۱- د اوه ویشتمې مادې دویمه فقره؛

۲- شپږ دېرشمه ماده؛

۳- داوه دېرشمي مادې دویمه فقره؛

۴- داته دېرشمي مادې دویمه فقره؛

یوسلو شپږ څلویښتمه ماده:
داضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعدیلېږي.

یوسلو اوه څلویښتمه ماده:
که چېرې دجمهوري ریاست دوره او یا د ملي شورى تقنیني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نویو انتخاباتو تر سره کیدل ځنډېږي او د جمهور رئیس او ملي شورى د غړیو د خدمت موده تر څلورو میاشتو پورې تمدیدېږي.

که اضطراري حالت تر څلورو میاشتو زیات اوږد شي، لویه جرګه د جمهور رئیس له خوا راغو ښتله کیږي.

د اضطراري حالت تر پاي ته رسېدو وروسته، د دوومیاشتو دننه انتخابات کیږي.

ملی و ستره محکمه، تنفیذ احکام ذیل را معطل بسازد و یا بر آنها قیودی وضع نماید:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بیست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ یکصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعدیل نمی شود.

مادۀ یکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ ریاست جمهوری و یا دوره تقنینیه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جدید ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئیس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمدید می شود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از چهار ماه دوام نماید لویه جرگه از طرف رئیس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو اته څلویښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (یوسلو څلور څلویښتمې او یوسلو پنځه څلویښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل
تعدیل

یوسلو نهه څلویښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دین له حکمونو څخه د پیروۍ اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعدیلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعدیل یوازې د هغوی د حقوقو د ښېګڼې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعدیل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپیتمې او یوسلو شپږ څلویښتمې مادې د احکامو په رعایت سره، د جمهور رئیس یا د ملي شورې د اکثریت په پیشنهاد کېږي.

یوسلو پنځوسمه ماده:
د تعدیل د پیشنهاد لپاره د جمهور رئیس په فرمان د حکومت،

مادهٔ یکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد یکصد و چهل و چهارم و یکصد و چهل و پنجم این قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط میگردند.

فصل دهم
تعدیل

مادهٔ یکصد و چهل و نهم:
اصل پیروی از احکام دین مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعدیل نمی شوند.

تعدیل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعدیل دیگر محتویات این قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضیات عصر، با رعایت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و یکصد و چهل و ششم این قانون اساسی، با پیشنهاد رئیس جمهور یا اکثریت اعضای شورای ملی صورت می گیرد.

مادهٔ یکصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پیشنهاد تعدیل، هیئتی از بین اعضای حکومت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى او سترې محكمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړېږى او د تعديل طرح تياروي.

شوراى ملى و ستره محكمه به فرمان رئيس جمهور تشكيل گرديده، طرح تعديل را تهيه مى كند.

د تعديل د تصويب لپاره د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرگې د فصل له حكمونو سره سم لويه جرگه دايرېږى.

براى تصويب تعديل، لويه جرگه بر اساس فرمان رئيس جمهور و مطابق به احكام فصل لويه جرگه داير ميگردد.

كه لويه جرگه د ټولو غړيو له درېو برخو څخه د دوو برخو په اكثريت د تعديل طرح تصويب كړي، د جمهور رئيس تر توشېح وروسته نافذ ېږى.

هرگاه لويه جرگه با اكثريت دو ثلث كل اعضا طرح تعديل را تصويب كند، بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ مى گردد.

يوولسم فصل
متفرقه حكمونه

فصل يازدهم
احكام متفرقه

يوسلو يو پنځوسمه ماده:

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان.، وزيران او دسترې محكمې رئيس او غړي، لوى ښارنوال، د مركزي بانک او ملي امنيت رئيسان، واليان او ښاروالان د خپلې وظيفې په وخت كې نشي كولاى له دولت سره هېڅ ډول انتفاعي معامله تر سره كړي.

مادۀ يكصد و پنجاه و يكم:

رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رئيس و اعضاى ستره محكمه، لوى څارنوال، روساى بانک مركزى و امنيت ملى، واليان و شاروالها در مدت تصدى وظيفه نمى توانند هيچ معامله انتفاعى را با دولت انجام دهند.

يوسلو دوه پنځوسمه ماده:

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران، د ملي شورى او سترې محكمې رئيسان او غړي، لوى

مادۀ يكصد و پنجاه دوم:

رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضاى شوراى ملى و ستره محكمه، لوى

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنــوال او قاضـیان نشــي کــولای د وظیفــې د تصــدۍ پــه مــوده کــې نــور مشاغل ولري.

څارنــوال و قضـات نــمی تواننـد در مـدت تصـدی وظیـفـه بــه مـشـاغــل دیگری اشتغال ورزند.

یوسلو دري پنځوسمه ماده:

قاضـیان، څــارنوالان، د وســله والــو ځواکونــو او پولیســو منصــبداران او د ملي امنیت کارکوونکی نشی کولی د وظیفې دتصدۍ په موده کې په سیاسي گوندونو کې غړیتوب ولري.

مادۀ یکصد و پنجاه و سوم:

قضـات، څـارنوالان، صـاحب منصبان قــوای مســلح و پــولیس و منســوبین امنیت ملی، در مدت تصدی وظیــفه نمـــی تواننـــد در احـــزاب سیاســـی عضویت داشته باشند.

یوسلو څلور پنځوسمه ماده:

د جـــمهور رئـیس، د جمهـور رئـیس د مـرســتیـــالانو، وزیرانـــو اوســـترې محکمـــې د غـــړو او لـــوی څـــارنوال شتمني، د خـدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هـغـه اورگـان پـه وسیـلـه چـې قـانـون یـې ټاکـې ثـبت، څېړل کېږي او خپرېږي.

مادۀ یکصد و پنجاه و چهارم:

دارایـــی رئـیس جمهـــور، معـــاونین رئـــیس جـــمـهـــور، وزرا، اعـضـــای ســتــره مـحـکـمـــه و لـوی څارنــوال قــبـــل و بـــعد از دورۀ خـــدمت، تــوســط ارگانـــی کـــه در قانــون تـعـیـین میگـردد، ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

یوسلو پنځه پنځوسمه ماده:

د جمهـور رئـیس مرسـتیالانو، وزیرانـو، د ملـي شــورې رئیســانو او غړیــو، د سترې محکمې غړیو، قاضیانو او لوی څارنوا ل تـه د قـانون لـه حکمونـو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

مادۀ یکصد و پنجاه و پنجم:

بـــرای معاونـــین رئـــیس جمهـــور، وزرا، رؤسـا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مـطابق به احکام قانون معاش مناسب تـعیین میگردد.

یوسلو شپږ پنځوسمه ماده:

د هـــر ډول انـتـخـابـاتــو د څـــارنې او اداري او په هېواد کې د خلکو عمومي

مادۀ یکصد و پنجاه و ششم:

کـمـیسیون مستقل انتخابات بـرای اداره و نــظارت بر هر نوع انـتـخـابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

یوسلو اوه پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې خپلواک کمېسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددې کمېسیون غړي د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرگې په تائید تعینېږي.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

یوسلو اته پنځوسمه ماده:
د ملت د بابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لویې جرگې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعایت سره سم د ژوند تر پایه د دوی لپاره محفوظ دي.

یوسلو نهه پنځوسمه ماده:
د دغه اساسي قانون له نافذیدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره گڼل کېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هفتم:
کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

فصل دوازدهم
احکام انتقالی

مادهٔ یکصد و پنجاه و هشتم:
لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

مادهٔ یکصد و پنجاه و نهم:
مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندینۍ وظیفې سرته رسوي:

۱- دشپږو میاشتو دننه جمهوري ریاست، ملي شورى او محلى جرگو د انتخاباتو په اړه د تقنیني فرمانونو صادرول؛

۲- له یوه کا ل څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحیتونو او تشکیلاتو او د اساسى تشکیلاتو پر قانون باندې دکار د پیل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کمېسیون جوړول؛

۴- د اجرایي او قضایي چارو د غوره تنظیم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبیق په برخه کې د زمینې د برابرولو لپاره لازم تدبیرونه نیول؛

یوسلو شپیتمه ماده:

لومړنى منتخب جمهور رئیس د انتخاباتو د نتایجو تر اعلان د پرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

دولت انتقالى اسلامى افغانستان، در دورۀ انتقال، وظایف ذیل را انجام می دهد:

۱- اصدار فرامین تقنینی مربوط به انتخابات ریاست جمهوری، شورای ملی و شوراهای محلی در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامین در مورد تشکیلات و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکیلات اساسی در خلا ل مدت کمتر از یکسال؛

۳- تشکیل کمیسیون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی؛

۵- اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی؛

مادۀ یکصد و شصتم:

اولین رئیس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتایج انتخابات، مطابق به احکام این قانون اساسی به کار آغاز می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

کوشش همه جانبه صورت می گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شورای ملی با هم در يک وقت صورت بگيرد.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس تر مودې پورې پدې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږی.

صلاحيت های شورای ملی مندرج در اين قانون اساسی تا زمان تأسيس اين شوری به حکومت تفويض می شود و ستره محکمۀ مؤقت به فرمان رئيس جمهور تشکيل می گردد.

يوسلو يوشپيتمه ماده:

ملي شورى له تأسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

مادۀ يکصد و شصت و يکم :

شورای ملی، وظايف و صلاحيت های خود را به مجرد تأسيس، مطابق به احکام اين قانون اساسی، اعما ل می کنند.

د ملی شورى له لومړنۍ غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

بعد از داير شدن اولين جلسه شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام اين قانون اساسی تشکيل می گردند.

د افغانستان د انتقالی اسلامی دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړی.

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانيکه رئيس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظيفه می نمايد.

ددې اساسي قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او

ارگانهای اجرايی و قضايی دولت با رعايت حکم فقرۀ چهارم مادۀ يکصد و پنجاه و نهم اين

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگانونه د حکومت او ستري محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنيني فرمانونه چې دمؤقتي دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کيږي.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملی شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کيږي.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامی دولت د رئيس له خوا توشيح او اعلاميږي.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کيږي.

قانون اساسی، الی تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

فرامين تقنينی که از آغاز دورۀ مؤقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.

اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

مادۀ يکصد و شصت و دوم:
اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام ميگردد.

با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی می باشد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library